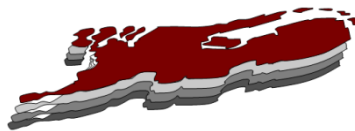


**Bureauonderzoek en Inventariserend
veldonderzoek – verkennende fase**

**Boerkoelweg, Wijster
gemeente Midden-Drenthe
(Dr.)**



juli 2020

Versie 1.1 (concept)

In opdracht van: Roobeek Advies

Colofon

v2.3

Laagland Archeologie Rapport 478

Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek – verkennende fase
Boerkoelweg te Wijster, gemeente Midden-Drenthe (Dr.)

Auteur: Luitzen Nijdam

In opdracht van: Roobeek Advies

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: concept

Controle: E.W. Brouwer

Autorisatie: E.W. Brouwer



ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F
7602 RG Almelo

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418



© Laagland Archeologie BV, Almelo, juli 2020

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in juni 2020 een Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek – verkennende fase uitgevoerd aan de Boerkoelweg te Wijster. Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure rondom een bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de voorziene nieuwbouw.

Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Centraal staat daarbij de vraag of en zo ja welke archeologische resten (complextype, datering, diepteligging en gaafheid) in het plangebied kunnen worden verwacht. Hiertoe zijn landschappelijke, archeologische en historische bronnen geraadpleegd.

Op basis van het bureauonderzoek heeft het plangebied een middelhoge archeologische verwachting gekregen. Eventuele resten worden verwacht in de ongeroerde top van de pleistocene ondergrond. De verwachting is hoog voor de periode laat-paleolithicum tot 1800. Uit kaarten blijkt dat in het tweede deel van de nieuwe tijd de locatie onderdeel uitmaakte van een kleinschalig landschap.

Het verwachtingsmodel is getoetst en aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Bij het booronderzoek zijn verspreid over het plangebied zes boringen gezet met een edelmanboor met een diameter van 7 cm tot circa 120 cm -mv. Gebleken is het plangebied in het verleden is opgehoogd met humeus zand met een zwakke puinbijmenging. Onder de geroerde bodemlagen ligt dekzand op keileem. In de zuidoosthoek en noordwesthoek is de dekzandlaag wat dikker en is het keileem niet aangeboord. Er zijn geen resten van podzolgronden zoals E- of Bh horizonten opgeboord. Het ontbreken van dergelijke bodemlagen betekent dat de grondwaterstand in het verleden dicht onder het maaiveld stond en het gebied niet geschikt was voor bewoning of dat deze lagen in het verleden zijn afgegraven. Op basis hiervan wordt de archeologische verwachting bijgesteld naar laag.

Geadviseerd wordt om in het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de gemeente Midden-Drenthe. De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente, dhr. S. van Veen.

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding onderzoek	7
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	7
1.3 Administratieve gegevens	8
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	9
1.5 Geplande verstoring	10
1.6 Gemeentelijk beleid	10
1.7 Onderzoeksdoel	11
2 Inventarisatie	12
2.1 Inleiding	12
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	12
2.3 Archeologie	13
2.3.1 Bekende archeologische waarden	13
2.3.2 Vondstlocatie	14
2.3.3 AMK-terreinen	14
2.3.4 Gemeentelijke verwachtingskaart	14
2.3.5 Eerder archeologisch onderzoek	14
2.4 Historie	15
3 Conclusie en verwachtingsmodel	19
3.1 Conclusie	19
3.2 Verwachtingsmodel	19
4 Veldonderzoek	21
4.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	21
4.2 Resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	21
4.3 Resultaten: archeologie	22
5 Conclusie en verwachting	23
6 Selectieadvies	24
literatuur	25
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	27
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	28
BIJLAGE 3 Geomorfologische kaart	29
BIJLAGE 4 Gemeentelijke archeologische beleidskaart	30
BIJLAGE 5 Bodemkaart	32
BIJLAGE 6 AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen	33
BIJLAGE 7 Boorpuntenkaart veldonderzoek	34
BIJLAGE 8 Boorstaten veldonderzoek	35

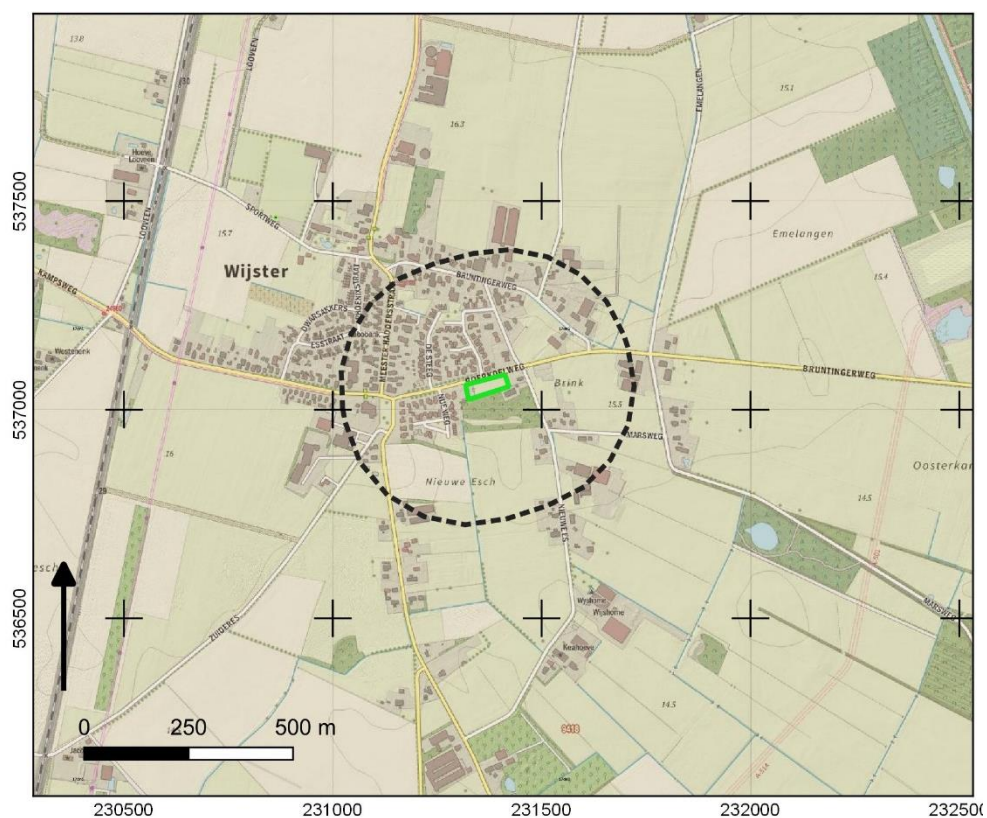
HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt een gewenste wijziging in het huidige bestemmingsplan van de locatie Boerkoelweg te Wijster (gemeente Midden-Drenthe). De huidige agrarische bestemming dient te worden omgezet naar de bestemming wonen. De wens is om drie vrijstaande en een twee-onder-een-kap woning te realiseren.

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft perceel 1287 gelegen aan de zuidzijde van de Boerkoelweg te Wijster, gemeente Midden-Drenthe (Dr.), zie onderstaande afbeelding 1 en een detailkaart in afbeelding 2. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2.700 m². Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 300 meter rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.



Afbeelding 1. Ligging van het plan (groen)- en onderzoeksgebied (zwarte stippellijn).
Bron achtergrond: opentopo, geraadpleegd op www.pdok.nl.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Drenthe
Gemeente	Midden-Drenthe
Plaats	Wijster
Beheerder/eigenaar grond	Fam. Bos
Toponiem	Boerkoelweg
Kadastrale perceelnummer(s) ¹	Beilen, sectie P, nr. 1287.
Laagland Archeologie projectnummer	WIBO201
Datum conceptrapportage	13-07-2020
Datum definitief rapport	
	231330/537062

¹ www.pdok.nl

Coördinaten hoekpunten (X/Y)	231410/537084
	231420/537055
	231339/537028
Oppervlakte/lengte Plangebied	circa 2.700 m ²
Datering	Laat-Paleolithicum – eerste helft Nieuwe tijd
Complextype	Niet opgehoogde nederzettingen
Onderzoeksmeldingsnr.	4870833100
AMK-terrein	Direct ten zuiden van AMK-terrein 14488, de historische kern van Wijster
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek verkennende fase
Datum veldonderzoek	03-07-2020
Opdrachtgever	Roobeek Advies
Goedkeuring bevoegde overheid	
Bevoegde overheid	Gemeente Midden-Drenthe Dhr. S. van Veen
Beheer vondsten en documentatie	Depot voor bodemvondsten in Overijssel. E-depot voor de Nederlandse archeologie Archief Laagland archeologie BV
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F 7602 RG Almelo 06 51 95 35 53
Auteur Projectleider onderzoek	Luitzen Nijdam Erwin Brouwer erwin.brouwer@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het perceel is gelegen ten oosten van Boerkoelweg 12 zuiden van de Boerkoelweg en is in gebruik als weide.

Het grondwaterpeil is niet exact bekend, maar de locatie ligt in een gebied met grondwatertrap Vb en VI (oostzijde).² Dit betekent dat in de westzijde de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) dieper dan 120 cm -mv ligt en de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) ligt tussen 25 en 40 cm -mv.

In de oostzijde bevindt GLG zich dieper dan 120 cm -mv en het GHG zich tussen 40 en 80 cm -mv. Het maaiveld van het plangebied ligt tussen 14,8 en 15,3 m +NAP. Het laagste deel is gelegen in de westzijde.

² www.maps.bodemdata.nl



Afbeelding 2. Kadastraal kaartje geprojecteerd op de Top 10 kaart van het kadaster.. Het perceelnummer is 1287. (Lichtgroen = weide / donker = bos).
Bron achtergrond: kadaster, geraadpleegd op www.pdok.nl.

1.5 GEPLANEDE VERSTORING

De bouwlocatie betreft het grootste deel van perceel nummer 1287, sectie P te Beilen. Het plan is om het perceel op te knippen in vijf kavels en te bebouwen met een twee-onder-een-kap woning en drie vrijstaande woningen met schuurtjes (zie afbeelding 3). Hierbij zal de bodem met name verstoord worden door het graven van bouwputten en aanleggen van kabelgoten en riolering.

1.6 GEMEENTELIJK BELEID

Het vigerende gemeentelijk archeologiebeleid is vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied Midden-Drenthe. Uit een doorgevoerde correctieve herziening (2013-09-27, artikel 33) blijkt dat een deel van het gebied ligt in een zone met de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2. Uit de toelichting volgt dat bij plannen met een oppervlakte groter 1.000 m² met werkzaamheden dieper dan 30 cm -mv archeologisch onderzoek deel dient uit te maken van de ruimtelijke procedure.³

³ www.ruimtelijkeplannen.nl



Afbeelding 3. Inrichtingsplan.

1.7 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). De initiatiefnemer beoogt met het hier uitgevoerde onderzoek te voldoen aan de gemeentelijke regelgeving omtrent archeologisch onderzoek. Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

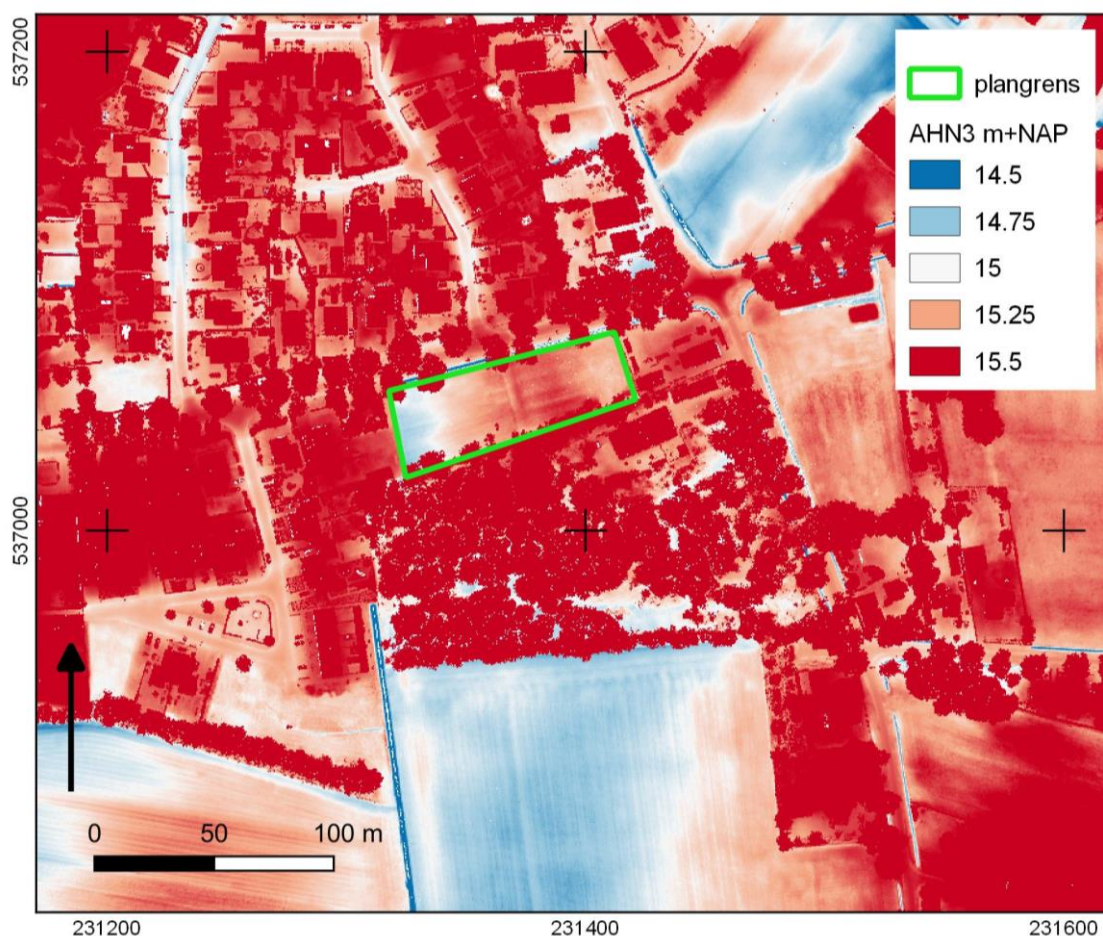
In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Wijster is gelegen op het Drents plateau, dat gekenmerkt wordt door het voorkomen van keileem in de ondiepe ondergrond. Het keileem wordt afgedekt door dekzand en keizand met een wisselende laagdikte. Het plateau wordt doorsneden door talrijke grote en kleine droge en watervoerende dalen. Uit de geomorfologische kaart (zie bijlage 3) blijkt dat het grootste deel van het plangebied ligt in een droogdal (code R21). De westzijde is gekarteerd als plateau. Keileem wordt gerekend tot de Formatie van Drenthe en eventueel dekzand dat de dalen heeft opgevuld wordt gerekend tot de Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden).⁴

Uit een hoogtekaart (zie afbeelding 4) blijkt dat de westzijde, die juist als plateau is gekarteerd, het laagste deel (14,8 m +NAP) betreft en dat ten oosten van het midden het hoogste deel (15,3 m +NAP) is. Uit de bodemkaart blijkt dat in de oostzijde veldpodzolgronden gekarteerd zijn en in de westzijde laarpodzolgronden. Dit zijn beiden hydro-zandgronden, waarbij de inspoeling beperkt is als gevolg van relatief hoge grondwaterstanden. De uit- en inspoelingslagen zijn bij deze gronden over het algemeen slecht ontwikkeld. Laarpodzolgronden worden gekenmerkt door een maximaal 40 cm dik landbouwdek, die het gevolg is van het opbrengen van mest en of plaggen. Oude podzolbodems zijn hierdoor goed afgedekt en zijn vaak nog relatief gaaf, inclusief archeologische grondsporen, aanwezig (zie bijlage 5).

⁴ De Mulder e.a. 2003



Afbeelding 4. Plangebied op een hoogtekaart op basis van het AHN-3.⁵

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 6 toont de locaties van de bekende archeologische waarden en de uitgevoerde archeologische onderzoeken in een straal van circa 300 m van het plangebied. Wijster is archeologisch bekend geworden door belangrijke resultaten van diverse opgravingen van een nederzetting uit de Romeinse tijd. Deze opgravingen vonden plaats in verschillende fasen tussen 1926 en 1961. De nederzetting bevindt zich ruim 2,2 km ten noordnoordwesten van het plangebied (AMK-terrein 14272).⁶

⁵ www.PDOK.nl

⁶ Van Es 1967

2.3.2 VONDSLOCATIE

Objectnummer 1111349 (350 m ZO). Het betreft een verdwenen grafheuvel uit de periode neolithicum - bronstijd.

2.3.3 AMK-TERREINEN

AMK-terreinen (= Archeologische Monumentenkaart) zijn terreinen waarvan bekend is dat zich archeologische resten in de grond bevinden. Het archeologisch belang daarvan is bovendien gewaardeerd. Zo zijn er AMK-terreinen van archeologisch belang, hoog, zeer hoog archeologisch belang en wettelijk beschermde AMK-terreinen van zeer hoog archeologisch belang).

Direct ten noorden van de Boerkoelweg ligt AMK-terrein 14488 met een hoge archeologische waarde. Het betreft de historische dorpskern van Wijster uit de late middeleeuwen, waarbinnen ook oudere sporen verwacht worden. De contour is gebaseerd op de veldminuut van ongeveer 1850.

2.3.4 GEMEENTELIJKE VERWACHTINGSKAART

Op de gemeentelijke beleidskaart ligt de oostzijde binnen een gebied (incl. 50m buffer) dat gerekend is tot de historische kern van Wijster. Hiermee wijkt de beleidskaart af van het hierboven beschreven AMK-terrein 14488. De westzijde ligt op deze kaart in niet-gekarteed gebied (zie bijlage 4).

2.3.5 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Binnen een straal van 300 meter zijn een aantal onderzoeken uitgevoerd.

2349521100 (gelegen 100 m ten ZW). Aan de Nije Weg, dat net als het onderhavige plangebied in een droogdal ligt, is een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd.⁷ Uit het booronderzoek is gebleken dat het plangebied grotendeels bestaat uit een AC-profiel of is verstoord. Er is sprake van een homogene bouwvoor, die ligt op een geroerde laag of direct op de C-horizont. Er is geen enkele archeologische indicator aangetroffen, waarmee de kans op de aanwezigheid van vindplaatsen zeer gering is.

2365024100 (gelegen 100 m ten N). Op basis van het bureauonderzoek werden bewoningsresten uit de late middeleeuwen en Nieuwe Tijd verwacht vanaf het maaiveld. Op vroeg-19^e-eeuwse kaarten is al bewoning weergegeven in plangebied Nieuwe Es 6a. Wel is dit deelgebied volgens de opdrachtgever recentelijk afgegraven. In deelgebied Nieuwe Es 8 is op 19^e-eeuwse kaarten geen bebouwing weergegeven. Mogelijk zijn wel resten van oudere bebouwing aanwezig. Bij het verkennend booronderzoek is vastgesteld dat in het deelgebied Nieuwe Es 6a de bodem is afgegraven tot in de C-horizont. Archeologische resten worden daarom niet meer verwacht in dit deelgebied. In deelgebied Nieuwe Es 8 is een mogelijke bewoningslaag uit de late middeleeuwen of Nieuwe tijd aangetroffen, met hierin baksteenfragmenten van vóór 1700.

⁷ Kaptein 2012

Op deze locatie worden daarom archeologische resten verwacht uit deze perioden.
De resten worden verwacht vanaf het maaiveld tot ca. 80 cm –mv.⁸

2473524100 (bureauonderzoek leidingtracé 2015) met aansluitend een verkennend en karterend booronderzoek (2484313100), die langs de westgrens van het plangebied loopt. Uit het verkennend booronderzoek is gebleken dat langs de westgrens van het plangebied restanten van podzolbodems aanwezig zijn en de bodem hier nog intact is (E-horizont nog aanwezig). Er zijn geen archeologische indicatoren gevonden.⁹

2417059100: pilot profielputtenonderzoek naar de bodemopbouw op akkers in de gemeente Midden-Drenthe. In de buurt van het plangebied is geen profielput onderzocht, dus verder niet relevant.

2352226100 (250 m ZO). Hier is een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd. De rapportage van dit onderzoek is niet gepubliceerd in Archis3 of het E-depot.

2.4 HISTORIE

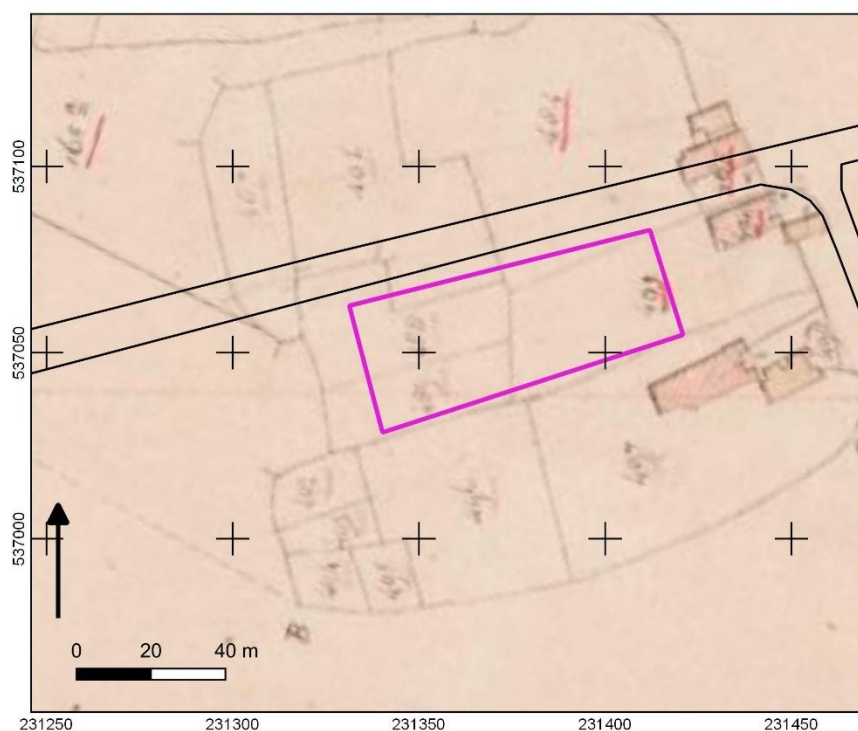
De naam Wijster of een voorloper ervan zoals Wisnare komt in 1206 in geschreven bronnen voor. Er is geen eenduidige verklaring voor de herkomst van de naam.¹⁰ Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de kern van het dorp Wijster.

Uit oude kaarten blijkt dat de locatie tot aan het aanleggen van de Boerkoelweg rond 1965 lag binnen een kleinschalig landschap met singels tussen de percelen (zie afbeeldingen 5 t/m 8). De boerderij ten zuidoosten van het plangebied was al aanwezig op de minuutplan (zie afbeelding 5). Het hogere aantal slootjes in de westzijde is een aanwijzing dat dit toen het laagste deel was. Ten oosten van het perceel lagen de achtererven van de woningen aan de Nieuwe Es. Het terrein was eerst in gebruik als grasland, maar na 1940 is een deel van de perceelscheidingen (singels) komen te vervallen en werd het terrein ook als akkerland gebruikt. Tussen 1940 en 1970 is de Boerkoelweg aangelegd en in 1970 is het hele perceel in gebruik als akkerland (zie afbeelding 9).

⁸ Holl 2012

⁹ Bongers 2015

¹⁰ Van Berkel & Samplonius 2006



Afbeelding 5. Plangebied op de minuutplan uit 1811-1832.¹¹

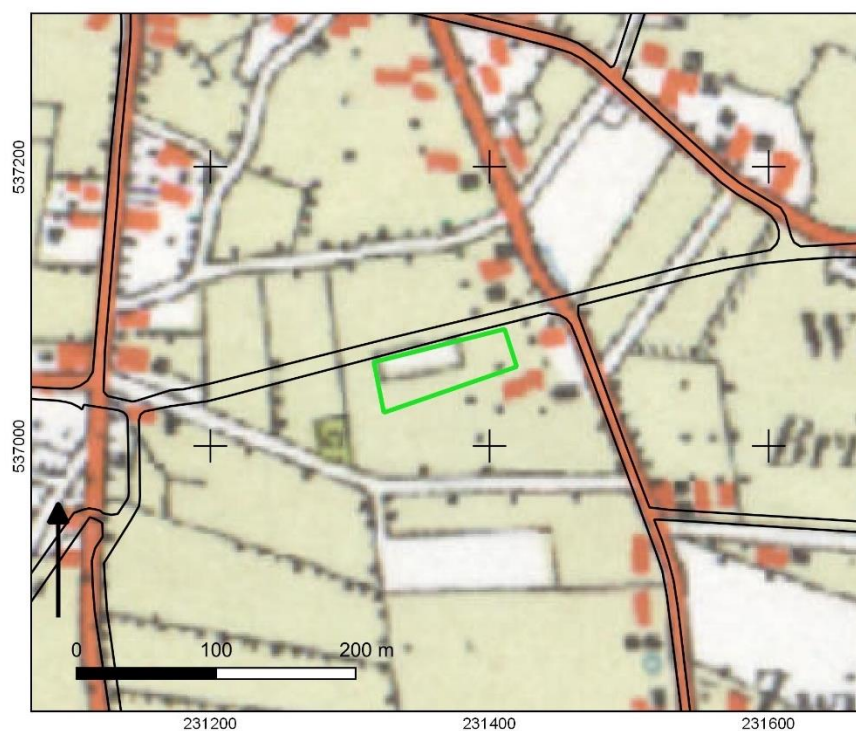


Afbeelding 6. Plangebied op Militair Topografische kaart van rond 1900. Bron: Bureau Militaire Verkenningen. Geraadpleegd op www.topotijdreis.nl.

¹¹ Kadaster 1811-1832



Afbeelding 7. Plangebied op Militair Topografische kaart van rond 1931. Bron: Bureau Militaire Verkenningen. Geraadpleegd op www.topotijdreis.nl



Afbeelding 8. Plangebied op een topografische kaart van rond 1940. Bron: Kadaster. Geraadpleegd op www.topotijdreis.nl.



Afbeelding 9. Plangebied op een topografische kaart van rond 1970. Bron: Kadaster.
Geraadpleegd op www.topotijdreis.nl

HOOFDSTUK **3** CONCLUSIE EN VERWACHTINGSMODEL

3.1 CONCLUSIE

Uit de geomorfologische kaart blijkt dat het plangebied in een droog dal ligt, de verwachte bodemtypen sluiten hier deels op aan. Echter, de hoogtekkaart geeft aan dat alleen de westzijde laaggelegen is. Het lijkt erop dat het plangebied is opgehoogd, waardoor het dal nu niet meer op de hoogtekkaart zichtbaar is. Het verkennend booronderzoek zal hier duidelijkheid in moeten geven. Archeologische vondsten zijn tot op heden weinig gedaan binnen een straal van 300 m. De verdwenen grafheuvel iets buiten het onderzoeksgebied is een aanwijzing voor gebruik van de grond voor het ontstaan van het huidige dorp Wijster, dat zijn oorsprong in de middeleeuwen kent en ten noorden van het plangebied wordt gesitueerd.

3.2 VERWACHTINGSMODEL

Omdat er tegenstrijdigheden zijn in de gegevens omtrent de landschappelijke hoge of lage ligging zijn er twee opties met betrekking tot de archeologische verwachting. Indien het van nature een laaggelegen gebied is, dan heeft het een lage archeologische verwachting voor vrijwel alle perioden. Het terrein zal dan in de loop van de tijd zijn opgehoogd, waardoor het vanaf 1970 in gebruik kon worden genomen als akkerland.

Indien blijkt dat het terrein wel van oorsprong hooggelegen is dan kunnen archeologische resten verwacht worden uit de periode laat-paleolithicum – late middeleeuwen. De verwachting is dan breed met extra aandacht voor de late middeleeuwen in verband met de ligging nabij laatmiddeleeuws Wijster.

Indien archeologische resten aanwezig zijn, dan worden deze verwacht in de top van het pleistocene zand. Uit de periode Laat-Paleolithicum – vroeg neolithicum gaat het om resten van jagers en verzamelaars. Uit latere perioden kunnen resten van oude landbouwsamenlevingen aanwezig zijn als grondsporen van boerderijen, greppels, waterputten, etc.

Eventuele nederzettingen hebben een omvang tussen de 200 m² (jagers en verzamelaars) en 2.000 m² indien landbouwnederzettingen worden gevonden.¹²

¹² bron: Tol e.a., 2006.

Vindplaatsen in de top van het pleistocene zand zullen worden gekenmerkt door een strooiing van bewerkt vuursteen, aardewerkfragmentjes, houtskool, verbrand leem etc. Onder een bouwvoor met eventueel resten van een opgebrachte laag zullen dan grondsporen aanwezig zijn in de ongeroerde ondergrond.

HOOFDSTUK 4 VELDONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van versterking en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Het hele plangebied was toegankelijk voor archeologisch booronderzoek. Het veldonderzoek bestond uit het zetten van 6 verkennende boringen. De boringen zijn uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

De boorlocaties zijn ingemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 2 m. Het bodemprofiel is beschreven volgens de norm NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN-3. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 7. De profielbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 8.

4.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

In het plangebied is van boven naar onder de volgende bodemopbouw aangetroffen:

Laag 1. Vanaf het maaiveld tot een diepte van 40 tot 60 cm -mv is matig humeus, zeer fijn, zwak siltig zand aangetroffen. Het gaat om een donkerbruin tot donkergrijs gekleurde, bewerkte grondlaag met een zwakke bijmenging met puin. De laag heeft een scherpe overgang naar de onderliggende laag.

Laag 2. Tussen 40 en 70 cm -mv is een zwak humeuze, licht gevlekte over het algemeen donkerbruine, licht tot matig siltige, zandlaag aangetroffen met plaatselijk een zwakke puinbijmenging. De lichte vlekken zijn een aanwijzing dat de laag niet in gebruik is geweest als akkerland. Niet uitgesloten kan worden dat er bodemverbetering heeft plaatsgevonden. Hierbij is de bouwvoor opzij gezet, is vervolgens grond opgebracht en daarna de bouwvoor weer teruggebracht. Hierbij komt een onbewerkt bodemlaag onder de bouwvoor te liggen. Deze laag ontbreekt in boring 2. In boring 6 is de bodem geroerd tot 105 cm -mv.

Laag 3. De geroerde laag gaat scherp over in licht bruin tot licht grijs, zwak roestig dekzand (C-horizont). Deze is plaatselijk (boring 5) sterk roestig.

Deze laag is slechts 10 - 15 cm dik en ontbreekt in boring 4. In boring 2 is de laag wat dikker, omdat het keileem hier wat dieper ligt.

Laag 4. Onder de dunne dekzandlaag ligt een sterk zandige leemlaag met plaatselijk een bijmenging met grind. De leem is licht grijs van kleur en zwak tot matig roesthoudend. De leemlaag is aangeboord in de boringen 1, 3, 4 en 5.

4.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

Uit de aangetroffen bodemopbouw blijkt dat de bodem in het plangebied is opgehoogd. De humeuze bovenlaag en de hieronder gelegen gevlekte lagen hebben een gezamenlijke dikte van 60 à 70 cm. Een normale bouwvoor is circa 30 cm dik. Het oorspronkelijke maaiveld lag dus 30 tot 40 cm lager en de keileem lag dus aanzienlijk dichterbij het maaiveld. Het plangebied is dus oorspronkelijk gelegen in een droog dal met keileem relatief dicht onder het maaiveld. Deze situatie zal het gebied, vanwege de tijdelijk hoge grondwaterstanden, ongeschikt gemaakt hebben voor bewoning. Hogere gronden bevonden zich direct ten oosten en westen van het plangebied.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIE EN VERWACHTING

Op basis van de aardkundige gegevens blijkt dat het plangebied ligt in een droog dal, waar regelmatig hoge grondwaterstanden voorkwamen. Dit maakt het terrein ongeschikt voor bewoning. Uit de boorgegevens blijkt dat het terrein is opgehoogd. De veldpodzolgronden die op basis van de bodemkaart verwacht werden, zijn niet aangetroffen. De kaart blijkt hier onvoldoende detail te hebben. De verwachting is dat er geen archeologische resten in het plangebied voorkomen.

HOOFDSTUK 6 SELECTIEADVIES

Geadviseerd wordt om geen archeologisch vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren aangezien de kans dat het plangebied archeologische resten bevat klein is

Mochten bij graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt conform de Erfgoedwet (art. 5.10) een meldingsplicht. Dit kan bij de gemeente Midden-Drenthe. De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente, dhr. S. van Veen.

literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. Staring Centrum Wageningen.

Bongers, J.M.G., 2015. Wijster, Kampsweg (gemeente Middel-Drenthe, Dr.). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek. Steekproefrapport 2015-05/06.

Bosch, J.H.A., 2008. Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Holl, J., 2012. Nieuwe Es 6a & 8 te Wijster, gemeente Midden-Drenthe. Een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek. ADC Rapport 3061.

Kaptein, I.N., 2012. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) ten behoeve van woninguitbreiding aan de Nije Weg te Wijster, gemeente Midden-Drenthe. Archeologische Rapporten Oranjewoud 2011/137.

Keunen, L.J., L.M.P. van Meijdel, J. Neefjes, N.W. Willemse, T. Bouma, S. van der Veen & J.A. Wijnen. Cultuurhistorische Waardenkaart van Ede; een interdisciplinaire studie naar het aardkundig, archeologisch, historische geografisch, historisch bouwkundig en -stedenbouwkundig erfgoed in de gemeente Ede. RAAP-rapport 2500 incl. kaartbijlagen.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen en M. Verbruggen, 2006. Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek.

Van Es, W.A., 1967. Wijster. A native village beyond the imper frontier. 150-425 A.D. Palaeohistoria 11.

Archeologische databases/internetbronnen (geraadpleegd in juni 2020)

Archis3

www.topotijdreis.nl

www.pdok.nl (Publieke Dienstverlening Op de Kaart.

Gebruikte kaarten (geraadpleegd in juni 2020)

Alterra 2014: Bodemkaart van Nederland digitaal 1:50.000, geraadpleegd via het nationaal georegister.

Alterra 2008: Geomorfologische kaart van Nederland digitaal 1:50.000, geraadpleegd via het nationaal georegister.

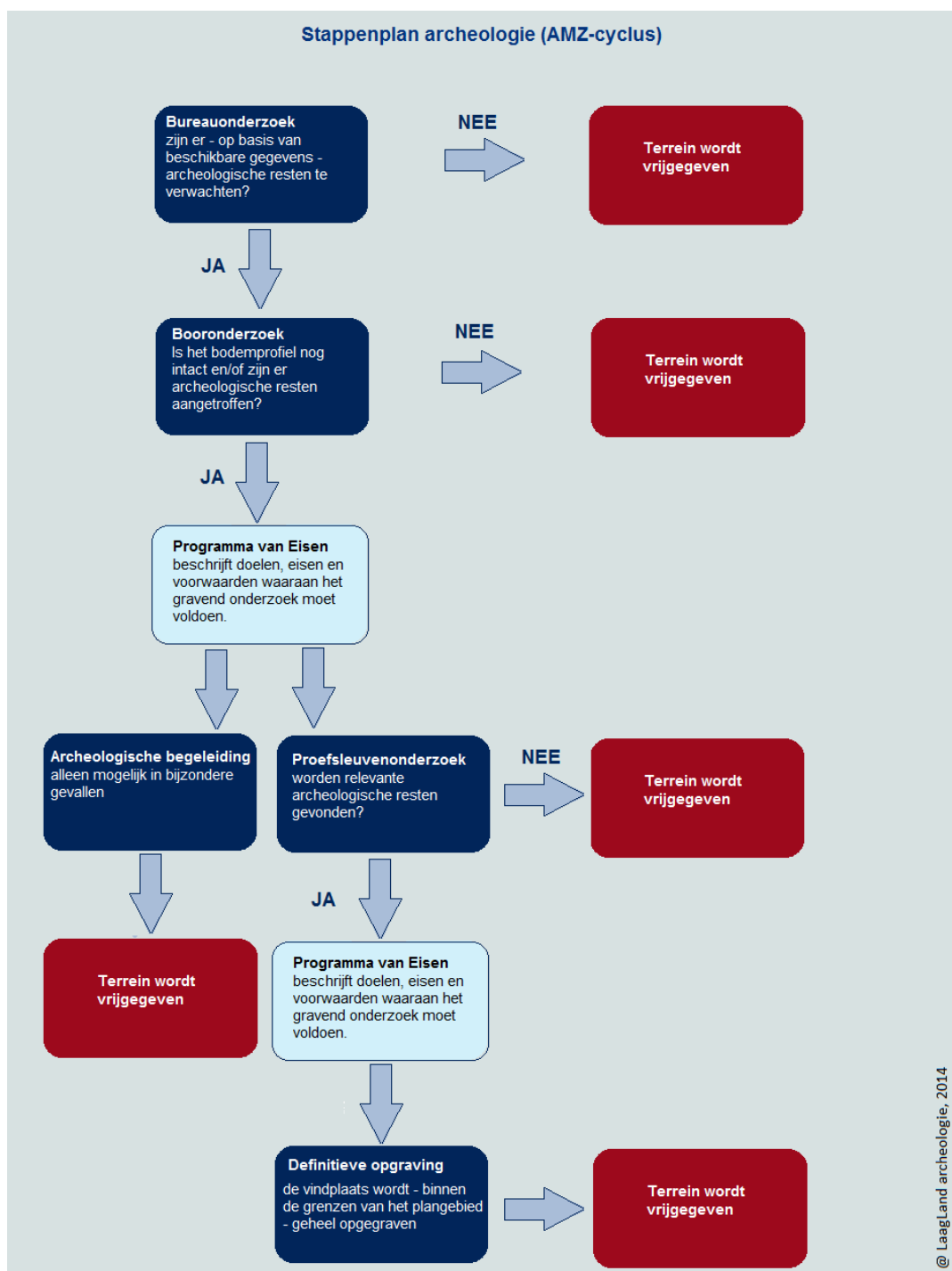
*AHN-3 2016-heden: Gegevens geraadpleegd op
<http://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/via> www.pdok.nl*

*Bureau voor Militaire Verkenningen 1900 en 1940. Bonneblad, geraadpleegd op
<http://www.topotijdreis.nl>*

*Kadaster 1811-1832. Minuutplan Beilen, Drenthe, sectie I, blad 04., geraadpleegd op
www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl*

*Kadaster: Topografische ondergronden van Nederland schalen. Geraadpleegd via
<http://www.pdok.nl>*

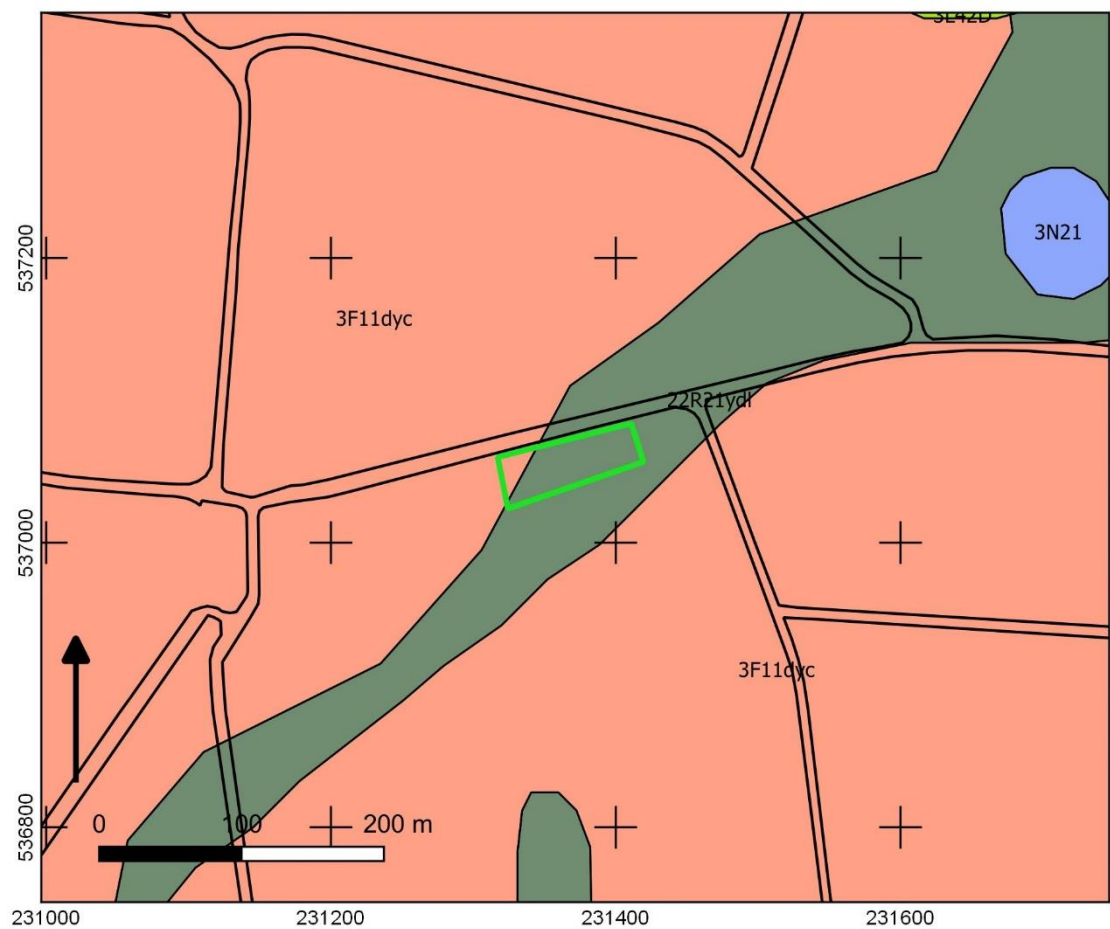
BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS



BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B	1650	
		A	1500	
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
@ Laagland Archeologie, 2014				

BIJLAGE 3 GEOMORFOLOGISCHE KAART



Legenda: donkerroze (3F11dyc)= plateau-achtige grondmorenerug; groen (22E21yd1) = droogdal

Bron: Alterra 2008, geraadpleegd in het nationaal georegister.

BIJLAGE 4 GEMEENTELIJKE ARCHEOLOGISCHE BELEIDSKAART



(legenda volgende pagina)

Geregistreerde archeologische terreinen (AMK) met nummer

	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd.....	Beleid zie § 6.2.1.1
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde.....	Beleid zie § 6.2.1.2
	Terrein van hoge archeologische waarde.....	Beleid zie § 6.2.1.2
	Terrein van archeologische waarde.....	Beleid zie § 6.2.1.2
	50 m buffer rond geregistreerde archeologische terreinen.....	Beleid zie § 6.2.1.2
	Aanvullingen op geregistreerde monument.....	Beleid zie § 6.2.1.2

Verwachting

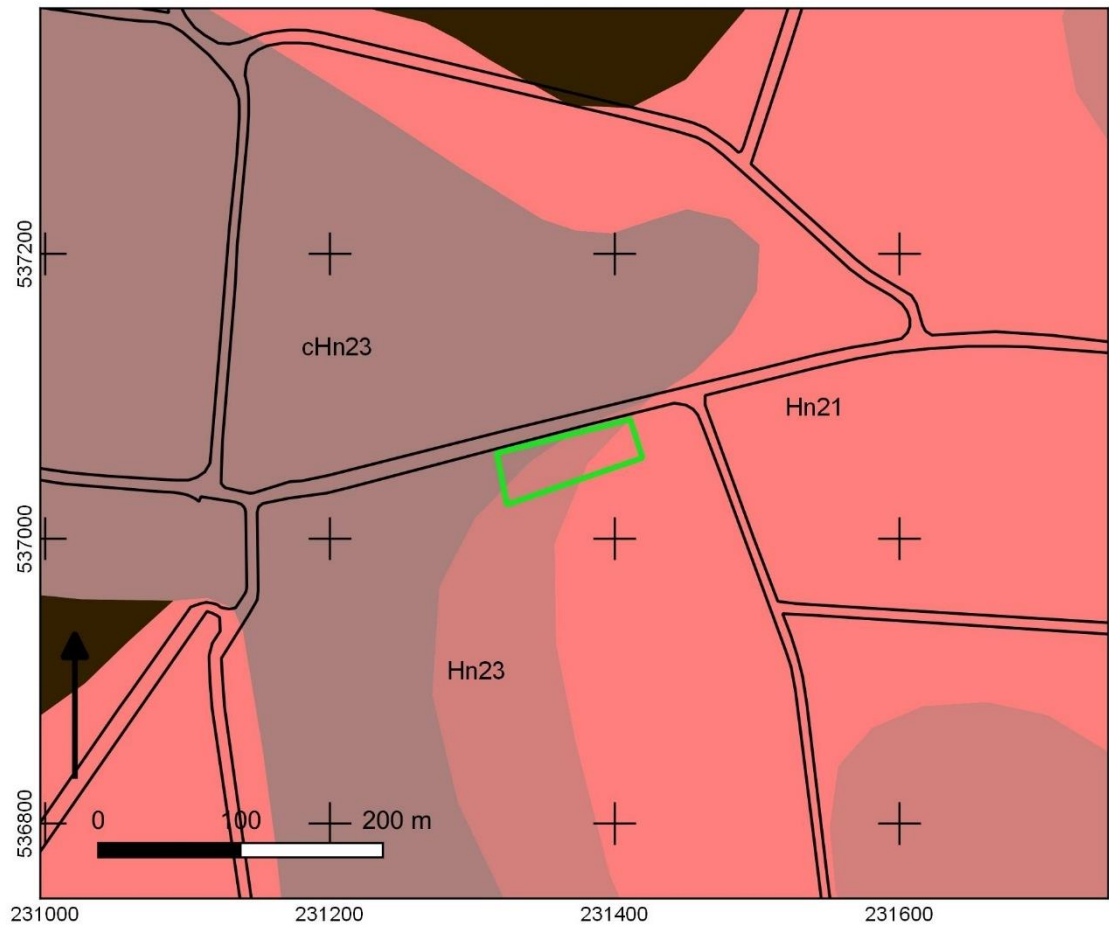
	Hoge verwachting.....	Beleid zie § 6.2.2.1
	Middelhoge verwachting.....	Beleid zie § 6.2.2.1
	Lage verwachting.....	Beleid zie § 6.2.2.2
	Beekdalen (Provinciaal belang).....	Beleid zie § 6.2.2.3
	Mogelijke pingoruïnes, inclusief offerveentjes.....	Beleid zie § 6.2.2.4
	Niet gekarteerd.....	Beleid zie § 6.2.2.6
	Verstoorde gebieden met herkomst gegevens.....	Beleid zie § 6.2.3

Codering verstoorde gebieden

1	Vastgesteld door middel van veldtoets
2	Vastgesteld door middel van ontgrondingsvergunningen
3	Vastgesteld door middel van archeologisch onderzoek
4	Vastgesteld aan de hand van luchtfoto's
5	Vastgesteld op basis van zandwinning
6	Vastgesteld door middel van overig archiefonderzoek (ruilverkaveling etc.)
7	Stedelijk gebied bebouwd na WO II

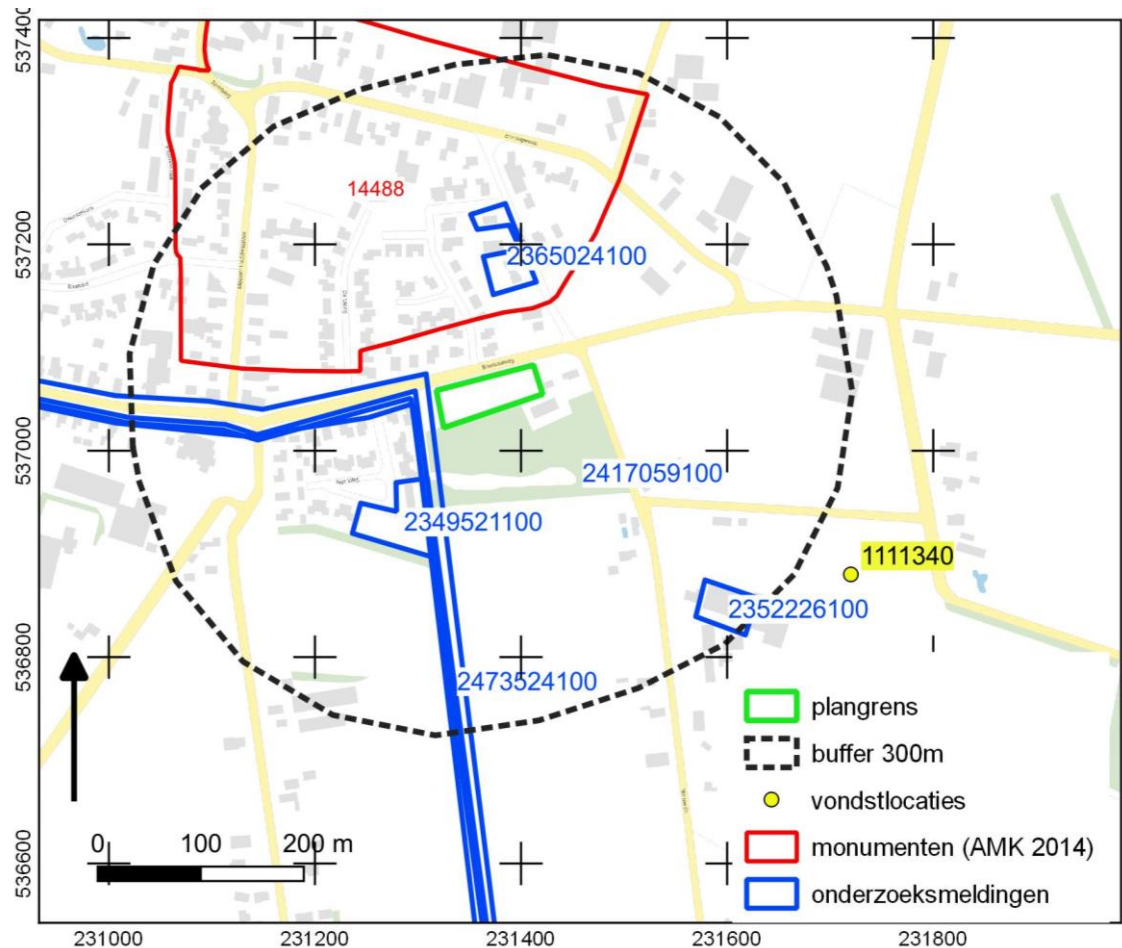
Bron: Keunen e.a. 2013 , geraadpleegd in juni 2020.

BIJLAGE 5 BODEMKAART



Alterra 2014, geraadpleegd in nationaal georegister. Legenda: cHn23 = laarpodzolgrond in lemig fijn zand; Hn23 = veldpodzolgrond in lemig fijn zand; Hn21 = Veldpodzolgrond in leemarm en zwak lemig fijn zand.

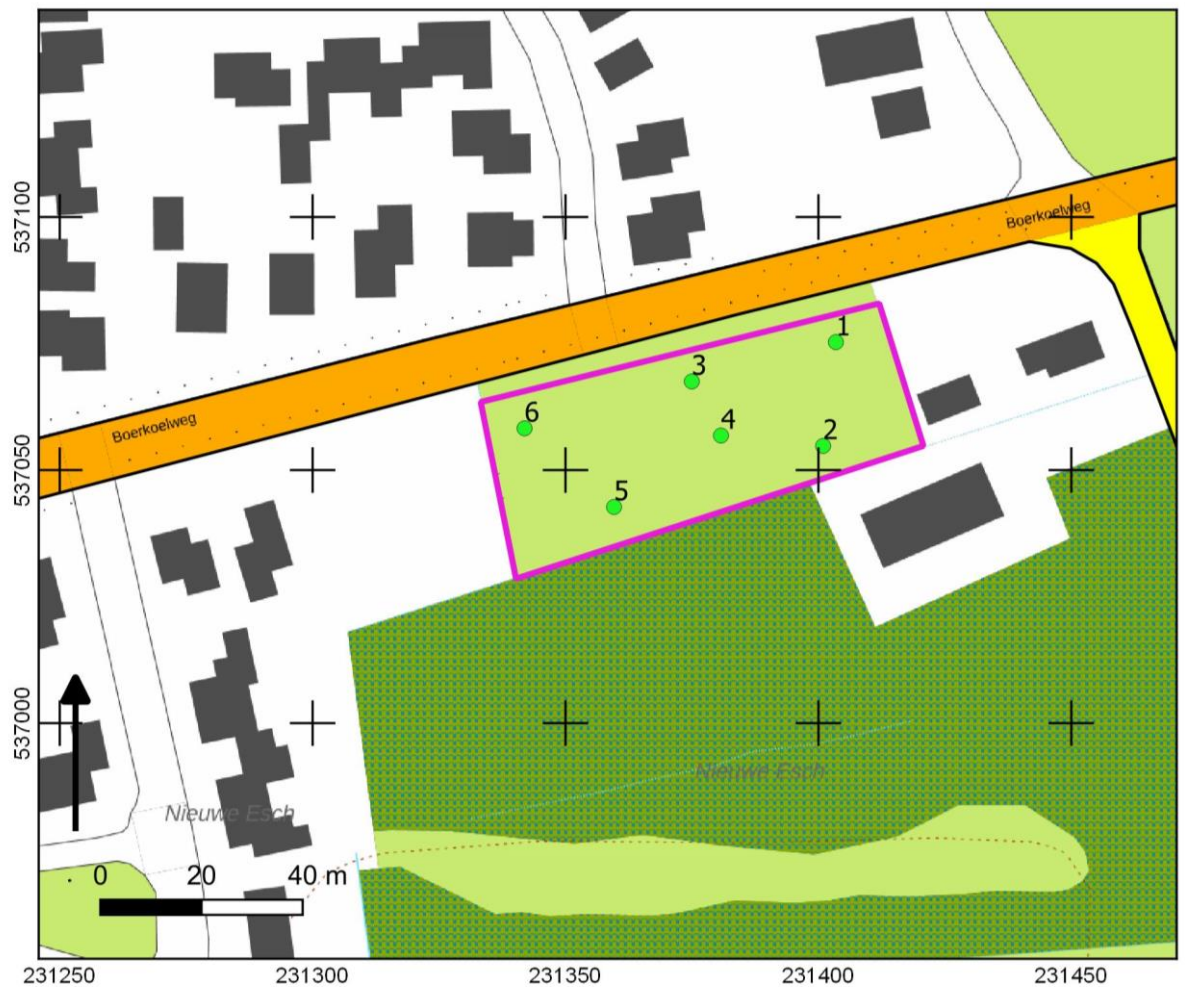
BIJLAGE 6 AMK-TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN



Kaart met AMK-terreinen (rood), onderzochte terreinen (blauw) en vondstlocaties/waarnemingen (geel).

Bron Archis3, geraadpleegd juni 2020. Zwarte cirkel = 300 meter straal vanaf het plangebied (groen).

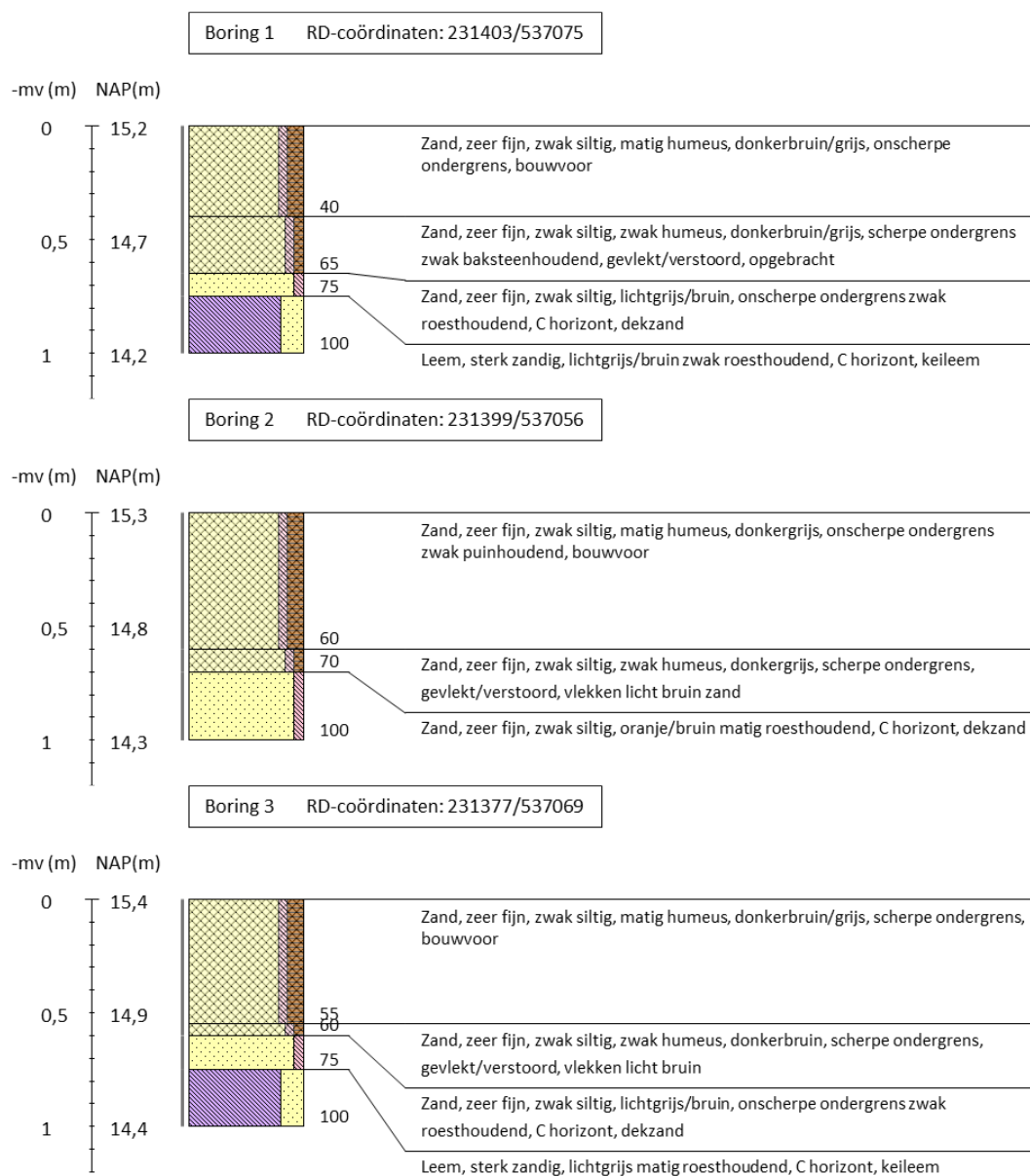
BIJLAGE 7 BOORPUNTENKAART VELDONDERZOEK



Legenda: donkergroen = bos / lichtgroen = weide / boorpunten 1 t/m 6 zijn felgroen.

BIJLAGE 8 BOORSTATEN

VELDONDERZOEK



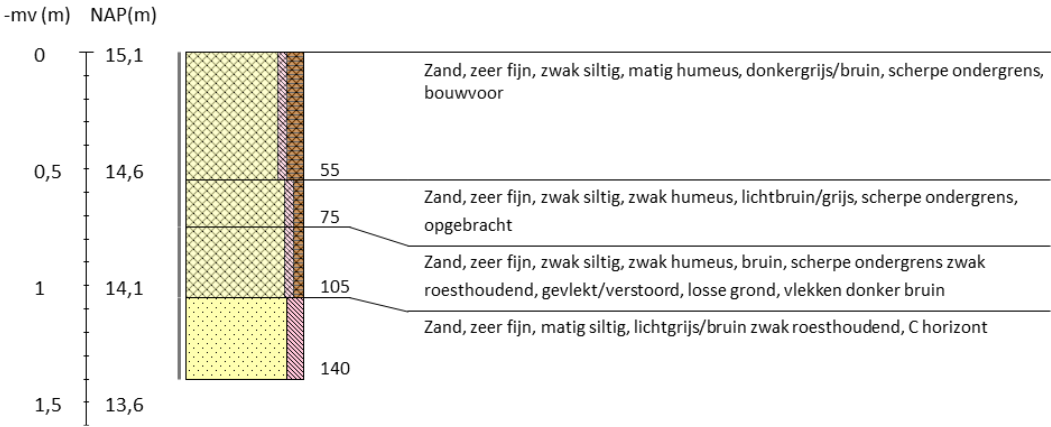
Boring 4 RD-coördinaten: 231381/537057

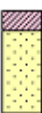


Boring 5 RD-coördinaten: 231366/537042



Boring 6 RD-coördinaten: 231343/537054



Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)										
Zand  Zand, zwak siltig  Zand, matig siltig  Zand, sterk siltig  Zand, uiterst siltig  Zand, kleilig	Veen  Veen, mineraalarm  Veen, zwak kleilig  Veen, sterk kleilig  Veen, zwak zandig  Veen, sterk zandig	Zandmediaan uiterst fijn < 105 µm zeer fijn 105 - < 150 µm matig fijn 150 - < 210 µm matig grof 210 - < 300 µm zeer grof 300 - < 420 µm uiterst grof 420 - < 2000 µm Zandsortering goed gesorteerd D60/D10 < 1,8 matig gesorteerd D60/D10 1,8 < 3 slecht gesorteerd D60/D10 > 3 Inclusies/archeologische indicatoren (resten van planten, wortels, schelpen, wortels, hout, baksteen, puin, kolengruis, glas, aardewerk, houtskool, vuursteen, bot, fosfaat) weinig < 1% matig 1-10% veel > 10%	Zandmediaan uiterst fijn < 105 µm zeer fijn 105 - < 150 µm matig fijn 150 - < 210 µm matig grof 210 - < 300 µm zeer grof 300 - < 420 µm uiterst grof 420 - < 2000 µm Zandsortering goed gesorteerd D60/D10 < 1,8 matig gesorteerd D60/D10 1,8 < 3 slecht gesorteerd D60/D10 > 3 Inclusies/archeologische indicatoren (resten van planten, wortels, schelpen, wortels, hout, baksteen, puin, kolengruis, glas, aardewerk, houtskool, vuursteen, bot, fosfaat) weinig < 1% matig 1-10% veel > 10%							
Klei  Klei, zwak siltig  Klei, matig siltig  Klei, sterk siltig  Klei, uiterst siltig  Klei, zwak zandig  Klei, matig zandig  Klei, sterk zandig	Grind  Grind, zwak zandig  Grind, matig zandig  Grind, sterk zandig  Grind, uiterst zandig  Grind, siltig									
Leem  Leem, zwak zandig  Leem, sterk zandig	Overige toevoegingen  zwak humeus  matig humeus  sterk humeus  zwak grindig  matig grindig  sterk grindig									
Boortype Edelmanboor ø 7 cm Edelmanboor ø 10 cm Edelmanboor ø 12 cm Edelmanboor ø 15 cm Guts ø 2 cm Guts ø 3 cm Mechanische boor ø 10 cm Mechanische boor ø 12 cm Mechanische boor ø 15 cm Mechanische boor ø 20 cm	Grondwaterstand GHG GWG GLG									
Begrenzing onderliggende laag scherp overgangsgebied < 0,3 cm onscherp overgangsgebied 0,3 - < 3 cm diffuus overgangsgebied 3 cm - < 10 cm										
Kalkgehalte kalkloos geen opbruising, minder dan 0,5% CaCO ₃ kalkarm hoorbare opbruising, circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO ₃ kalkrijk zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO ₃										
© Boorstaten - www.boorstaten.nl										

© Boorstaten - www.boorstaten.nl